

Tuairim ó Choiste Eorpach na Réigiún – Pacáiste um Méadú 2019

Rapóirtéir:	Jaroslav HLINKA (SK/PSE), Méara cheantar Theas Košice
Doiciméid tagartha:	Teachtaireacht chuig Parlaimint na hEorpa, chuig an gComhairle, chuig Coiste Eacnamaíoch agus Sóisialta na hEorpa agus chuig Coiste Eorpach na Réigiún – 2019 Teachtaireacht maidir le Beartas an Aontais Eorpaigh um Méadú COM(2019) 260 final; SWD(2019) 215 final; SWD(2019) 216 final; SWD(2019) 217 final; SWD(2019) 218 final; SWD(2019) 219 final; SWD(2019) 220 final

MOLTAÍ BEARTAIS

TÁ COISTE EORPACH NA RÉIGIÚN

Barúlacha ginearálta

1. Ag tabhairt dá aire le teann spéise na Teachtaireachta ón gCoimisiún Eorpach in 2019 maidir le Beartas an Aontais Eorpaigh um Méadú, a thuarascálacha tíre ar na tíortha is iarrthóirí, an Albáin, Montainéagró, an Mhacadóin Thuaidh, an tSeirbia agus an Tuirc, tuarascáil maidir leis an gCosaiv (*), chomh maith leis an Tuairim chomhthreomhar maidir le hiarratas na Boisia agus na Heirseagaivéine ar bhallraíocht san Aontas;
2. Ag tacú go hiomlán leis an aitheantas ón gCoimisiún Eorpach gur chun leas polaitiúil, slándála agus eacnamaíoch an Aontais féin é an méadú, mar infheistíocht gheostraitéiseach sa tsíocháin, sa chobhsaíocht, sa tslándáil agus san fhás eacnamaíoch ar fud na hEorpa;
3. Á chur in iúl gur díol sásaimh dó gur athdhearbhaigh ceannairí an Aontais a dtacaíocht dheimhin dhearfa do pheirspictíocht Eorpach na mBalcán Thiar, agus gur dhearbhaigh comhpháirtithe na mBalcán Thiar a dtiomantas an athuair don pheirspictíocht sin mar rogha láidir straitéiseach, ag an gcuinníú mullaigh idir an tAontas agus na Balcán Thiar a tionóladh i Sóifia i mí na Bealtaine 2018;
4. Á chur in iúl gur díol sásaimh dó go bhforáiltear leis an togra ón gCoimisiún Eorpach maidir leis an Ionstraim um Chúnamh Réamhaontachais (IPA III) faoi Chreat Airgeadais Ilbhliantúil 2021-2027 do chúnamh a úsáid ar bhealach níos straitéisí agus níos dinimiciúla, ag díriú ar na príomhthosaíochtaí;
5. ag tathant ar an gCoimisiún Eorpach, sa chomhthéacs sin, tuilleadh oibre a dhéanamh leis na rialtais náisiúnta i dtíortha is iarrthóirí agus i dtíortha is iarrthóirí ionchasacha chun ionstraimí sonracha a fhorbairt d'fhonn acmhainní na rialtas áitiúil agus réigiúnach sna Balcán Thiar a fhorbairt chun an cistiú leithdháilte a úsáid go héifeachtach, chomh maith le haghaidh a thabhairt ar an mbearna struchtúrach ina gcumas chun ullmhú agus cur chun feidhme tionscadal a fhaigheann tacaíocht ón Aontas a chómhaoiniú agus a réamh-mhaoiniú;
6. Á athdhearbhú go bhfuil athchóirithe éifeachtacha riaracháin phoiblí i dtíortha na mBalcán Thiar, lena n-áirítear an dílárú físcach, rithábachtach chun feabhas a chur ar an dea-rialachas áitiúil, chun cumhacht a thabhairt do na rialtais áitiúla agus réigiúnacha seirbhísí ardchaighdeán a fhorbairt agus a chur ar fáil lena gcuid saoránach agus dá gcuid saoránach, ar mhaithe lena rannpháirtíocht sa chomhar réigiúnach agus sa dea-chaidreamh comharsanachta, agus chun cláir oibre uaillmhianacha Eorpacha agus dhomhanda maidir leis an bhforbairt inbhuanaithe agus leis an athrú aeráide a bhaint amach;

Barúlacha tírshonracha

7. Á chur in iúl gur díol sásaimh dó comhaontú stairiúil Prespa ar tháinig an Mhacadóin Thuaidh agus an Ghréig air i mí an Mheithimh 2018 chun díospóid faoin ainm, a mhair 27 mbliana, a réiteach;
8. Á chur in iúl gur díol sásaimh dó gur chomhaontaigh an Chomhairle freagairt don dul chun cinn atá déanta ag an Albáin agus ag an Macadóin Thuaidh sna réimsí a comhaontaíodh d'aon toil sna conclúidí ón gComhairle i mí an Mheithimh 2018, agus gur réitigh sí an bealach chun tús a chur leis an gcaibidlíocht aontachais leis an dá thír sin;

(*) Ní dochar an t-ainmniú sin do sheasaimh ar stádas, agus tá sé ag teacht le Rún 1244/1999 ó Chomhairle Slándála na Náisiún Aontaithe (UNSCR) agus le Tuairim na Cúirte Breithiúnais Idirnáisiúnta (CBI) maidir le dearbhú neamhspleáchais na Cosaive.

9. Á chur in iúl gur oth leis gur baghcat freasúra agus líon íseal vótálaithe a bhí sna toghcháin áitiúla san Albáin i mí an Mheithimh 2019, agus tá sé ag athdhearbhú go bhfuil próiseas an mhéadaithe bunaithe ar fhiúntas agus ag brath ar urraim do phrionsabail an daonlathais, agus do chritéir eile Chóbanhávan;

10. Á chur in iúl gur ábhar mór inní dó gur cuireadh tuilleadh cinntí faoin Albáin agus faoin Macadóin Thuaidh ar athló ar dtús ó mhí an Mheithimh go mí Dheireadh Fómhair 2019, agus is mór an chúis díomá dó cinneadh na Comhairle Eorpaí i mí Dheireadh Fómhair 2019 maidir le moill bhreise a chur ar thús chaibidlíochtaí aontachais AE leis an Albáin agus leis an Macadóin Thuaidh, dhá thír a léirigh gur lean siad dá ghealltanais cloí le bealach na hEorpa; is oth leis freisin nár bunaíodh an cinneadh sin ar mheasúnuithe aonair ar dhul chun cinn an dá thír is iarrthóir acu, agus thug sé foláireamh go bhféadfadh sé go bhféadfadh an easpa comhartha dearfach don dá thír is iarrthóirí go mbeadh tionchar diúltach aige sin ar an leibhéal áitiúil agus réigiúnach; tá sé ag moladh don Chomhairle ina theannta sin go réiteofar an tsaincheist sin go dearfach roimh chruinniú mullaigh AE-na mBalcán Thiar i Ságrab i mí na Bealtaine 2020;

11. Ag tacú go hiomlán leis an rún ó Pharlaimint na hEorpa an 24 Deireadh Fómhair 2019 ⁽¹⁾ maidir le tús a chur le caibidlíocht aontachais leis an Macadóin Thuaidh agus leis an Albáin agus ag tathant go mór ar an gComhairle a chur san áireamh gur gá go dtabharfadh straitéis inchreidte AE um méadú spreagadh chun na torthaí arna gcomhaontú ag na páirtithe uile roimhe sin a bhaint amach, agus gur gá dearcadh láidir, inchreidte a chur ar fáil do na tíortha uile lena mbaineann;

12. Á chur in iúl gur cúis inní dó go bhféadfadh easpa dul chun cinn sa mhéadú difear díreach a dhéanamh do shlándáil agus d'fholláine an Aontais freisin, toisc go bhféadfadh sé tíortha uile na mBalcán Thiar a bhrú de réir a chéile i dtreo tríú páirtithe atá ag iarraidh a dtionchar a mhéadú sa réigiún cheana féin, lena n-áirítear – ach gan bheith teoranta dóibh – an Rúis agus an tSín;

13. Á thabhairt dá aire, agus é ina chúis inní dó, go bhfuiltear fós ag fanacht leis an tSeirbia agus le Montainéagró gníomhú ar bhealach níos diongbháilte i réimsí ríthábhachtacha, go háirithe chun deireadh a chur leis an scoilt sa staid pholaitiúil, lena n-áirítear ar an leibhéal áitiúil;

14. Ag tathant ar ghníomhaithe polaitiúla agus ar leibhéil rialtais uile na Seirbia, Mhontainéagró agus na Boisia agus na Heirseagaivéine oibriú go dlúth i gcomhpháirtíocht chun moltaí na hEagraíochta um Shlándáil agus Comhar san Eoraip/na hOifige um Institiúidí Daonlathacha agus um Chearta an Duine (ESCE/ODIHR) a chur chun feidhme maidir leis an gcreat toghcháin áitiúil a fheabhsú, agus gabháil do thimpeallacht pholaitiúil áitiúil a chruthú a bheidh trédhearcach agus cuimsitheach, bunaithe ar dhíospóireacht traspháirtí agus saor ó bhrú polaitiúil agus ó imeaglú ó lucht freasúra polaitiúil;

15. Ag iarraidh ar an gCoimisiún Eorpach aghaidh a thabhairt sa chaibidlíocht aontachais leis an tSeirbia ar líomhaintí imeaglaithe oifigeach a toghadh go daonlathach agus atá ina gcomhaltaí de pháirtithe freasúra, go háirithe i mbardais Paraćin, Šabac agus Čajetina;

16. Á thabhairt dá aire nach gcomhlíonann an Bhoisia agus an Heirseagaivéin critéir Chóbanhávan go leordhóthanach fós, agus aontaíonn sé gur cheart tús a chur leis an gcaibidlíocht aontachais a luaite a bheidh na critéir sin comhlíonta go leordhóthanach ag an tír;

17. Á athdhearbhú gur cúis mhór inní agus díomá dó gurb é Mostar an t-aon bhardas amháin sa Bhoisia agus sa Heirseagaivéin nach raibh aon toghcháin comhairle áitiúla ann ó 2008 i leith;

18. I bhfianaise iarratas na Boisia agus na Heirseagaivéine ar bhallaíocht san Aontas, tá an Coiste ag iarraidh, go háirithe ar cheannairí polaitiúla áitiúla in Mostar agus ar leibhéal Chónaidhm na Boisia agus na Heirseagaivéine deireadh a chur leis an sárú gan fasach sin ar na prionsabail a chumhdaítear in Airteagal 3 den Chairt Eorpach um Fhéinriail Áitiúil, atá ina cheangal ar Bhallstáit uile Chomhairle na hEorpa, lena n-áirítear an Bhoisia agus an Heirseagaivéin;

19. Á thabhairt le fios gurb amhlaidh go gcuirfear cosc ar aontachas na Boisia agus na Heirseagaivéine leis an Aontas má fhágtar sáinn thoghcháin Mostar gan réiteach toisc go sáródh sé sin, tar éis an aontachais, Airteagal 40 de Chairt um Chearta Bunúsacha an Aontais Eorpaigh, rud a d'fhágfadh go ndéanfaí an ceart chun vótála agus chun seasamh mar iarrthóir i dtoghcháin bhardasacha a bhaint de shaoránaigh AE a bhfuil cónaí orthu sa tír sin;

20. Á mheabhrú gur dhearbhaigh an Coimisiún Eorpach i mí Iúil 2018 gur chomhlíon an Chosaiv na tagarmharcanna uile maidir le léirscaoileadh víosaí a d'fhorghuinigh an Chomhairle;

⁽¹⁾ Rún PE 2019/2883(RSP)

21. Á chur in iúl gur díol sásaimh dó tacaíocht Pharlaimint na hEorpa don togra ón gCoimisiún Eorpach maidir le léirscaoileadh víosaí le sealbhóirí pasanna na Cosaive, a cuireadh in iúl i mí Mheán Fómhair 2018 agus i mí an Mhárta 2019, agus a athdhearbhaíodh faoin sainordú nua ón gCoiste um Shaoirsí Sibhialta i mí Mheán Fómhair 2019;

22. Ag iarraidh ar an gComhairle aghaidh a thabhairt go práinneach ar léirscaoileadh víosaí leis an gCosaiv, arb í an t-aon tír sna Balcáin Thiar í a bhfuil víosa de dhíth fós ar a saoránaigh chun taisteal chuig tíortha an Aontais;

23. Á chur in iúl gur oth leis go bhfuil meathlú mór tagtha ar an urraim do phríomhchearta an duine sa Tuirc, agus titim siar thromchúiseach i réimsí an smachta reachta agus na gceart bunúsach; á chur in iúl gur oth leis freisin go bhfuil maolú ag teacht ar shrianta agus ceartúcháin éifeachtacha sa chóras polaitiúil, de dheasca theacht i bhfeidhm na leasuithe bunreachtúla;

24. Ag tabhairt dá aire chonclúidí na Comhairle Gnóthaí Ginearálta ina ndearbhaítear go bhfuil caibidlíocht aontachais na Tuirce ina lánstad, le fírinne, nach féidir smaoineamh ar aon chaibidil nua a oscailt ná a dhúnadh, agus nach féidir a bheartú aon obair bhreise a dhéanamh ar athchóiriú an Aontais Custaim faoi láthair; á thabhairt dá aire gur oth leis go bhfuil an Tuirc ag diúltú fós forálacha an phrótacail bhreise, a ghabhann leis an gcomhaontú aontachais leis an Aontas, a chomhlíonadh agus ag diúltú aitheantas a thabhairt do Phoblacht na Cipire; sa chomhthéacs sin tá an Coiste ag athdhearbhú, ina theannta sin, na n-ábhar inní agus na moltaí a chuir sé in iúl roimhe sin i ndáil leis an gCipir, a léirítear go mion sa Tuairim uaidh maidir le Pacáiste um Méadú 2018; á thabhairt dá aire freisin gur oth leis go leanann an Tuirc dá hoibríochtaí druileála laistigh d'uiscí teorann na Cipire, in ainneoin iarrataí agus athiarrataí an Aontais go n-éireodh sí as a gníomhaíochtaí neamhdhleathacha sa Mheánmhuir Thoir, agus tá sé ag athdhearbhú a dhlúthpháirtíochta iomláine leis an gCipir i ndáil lena haitheantas idirnáisiúnta, a ceannasacht, agus a cearta faoin dlí idirnáisiúnta;

25. Ag meabhrú a thábhachtaí atá stádas Varosha mar a leagtar amach i rúin roimhe seo ó Chomhairle Slándála na Náisiún Aontaithe, lena n-áirítear rún 550 (1984) agus rún 789 (1992), agus tá sé ag athdhearbhú nár cheart aon ghníomhaíocht a dhéanamh nach bhfuil i gcomhréir leis na rúin sin;

26. Á chur in iúl go bhfuil sé in amhras go mór faoi dhlíthiúlacht agus sláine phróiseas toghcháin na Tuirce, go háirithe an cinneadh in 2019 ó Ardchomhairle Toghcháin na Tuirce toghcháin áitiúla a réachtáil an athuair in Iostanbúl, chomh maith leis an gcinneadh ó údaráis na Tuirce gobharnóirí cúigeacha ceaptha, ag gníomhú mar mhéaraí cathrach gníomhacha, a chur in ionad mhéaraí cathrach Diyarbakır, Mardin agus Van a toghadh go daonlathach, agus cáineann sé go láidir gníomhartha breise diansmachta in aghaidh chomhaltaí agus fhostaithe na comhairle bardais, gníomhartha nach bhfuil ag teacht le spiorad ná le prionsabail na Cairte Eorpaí um Fhéinrialú Áitiúil;

27. Ag aithint gur comhpháirtí tábhachtach i gcónaí í an Tuirc don Aontas i réimse na himirce agus na ndéanaithe, agus ag athdhearbhú a thuairime láidre gur cheart sciar de na cistí a leithdháileann an tAontas a chur i leataobh do na rialtais áitiúla agus réigiúnacha a bhfuil baint dhíreach acu le sreabha imirce na ndaoine easáitithe agus na ndéanaithe a bhainistiú; ag aithint gur cheart an Comhaontú um Athlígian Isteach idir an tAontas agus an Tuirc a chur chun feidhme go hiomlán agus go héifeachtach i gcás gach Ballstáit, agus é á thabhairt dá aire go bhfuil an comhar i réimse an cheartais agus na ngnóthaí baile le Ballstáit uile an Aontais bunriachtanach i gcónaí;

28. Ag iarraidh ar na rialtais áitiúla agus réigiúnacha san Aontas an comhar lena bpiaraí i dtíortha is iarrthóirí agus i dtíortha is iarrthóirí ionchasacha a neartú tuilleadh, iad a thionlacan agus iad ar a mbealach i dtreo lánpháirtíú Eorpach níos doimhne, agus a gcumais institiúideacha agus riaracháin a neartú ar an leibhéal réigiúnach agus áitiúil, chomh maith lena gcumais luachanna agus prionsabail Eorpacha a chur chun cinn agus a urramú;

29. Ag meabhrú, i ndáil leis sin, an ról dhoshannta atá ag comhlachais náisiúnta na rialtas áitiúil agus réigiúnach, chomh maith leis an ról atá ag Líonra Chomhlachais na nÚdarás Áitiúil san Eoraip Thoir Theas (NALAS), ar féidir leis tacú leis na rialtais áitiúla agus réigiúnacha athchóirithe riaracháin phoiblí a chur chun feidhme, chomh maith lena n-acmhainní a fhothú chun inniúlachtaí a fheidhmiú ar bhealach níos fearr agus seirbhísí poiblí áitiúla a chur ar fáil;

Ról na rialtas áitiúil agus réigiúnach i bpróiseas an mhéadaithe

30. Á chur i bhfios go láidir gur cheart go mbeadh feidhm chomhionann ag prionsabail Eorpacha na coimhdeachta, na comhréireachta agus an rialachais il-leibhéil maidir le próiseas méadaithe an Aontais;

31. Á leagan amach go bhfuil rannpháirtíocht na rialtas fonáisiúnta ríthábhachtach má tá próiseas an mhéadaithe le bheith cuimsitheach agus inbhuanaithe. Braithfidh an rath a bheidh ar mhéadú an Aontais sna Balcáin Thiar ar thacaíocht leanúnach ó na saoránaigh agus ar rannpháirtíocht na rialtas áitiúil agus réigiúnach chun an tionchar inbhuanaithe inmhiannaithe a chruthú ar an leibhéal áitiúil, i gcomhpháirtíocht idir na rialtais áitiúla, réigiúnacha agus lánacha, agus leis an Aontas chomh maith;

32. Á mheabhrú go gcuirtear os cionn 60 % d'*acquis* an Aontais chun feidhme ar an leibhéal áitiúil, cé go bhfuil – faoin gCreat Airgeadais Ilbhliantúil reatha – beagnach aon trian de bhuiséad iomlán an Aontais curtha i leataobh don bheartas comhtháthaithe, lena ndírítear ar gach réigiún agus ar gach cathair san Aontas;

33. Á chur i bhfios go láidir go bhfuil ról tábhachtach ag na rialtais áitiúla agus réigiúnacha i bpróiseas an mhéadaithe, ní hamháin maidir le critéir pholaitiúla, ach freisin mar thiománaithe don fhás eacnamaíoch agus don fhorbairt inbhuanaithe ina gcíoch féin, agus mar sholáthraithe seirbhísí poiblí ar ardchaighdeán dá gcuid saoránach;

34. Á dhearbhu, sa chomhthéacs sin, gur gné ríthábhachtach é cumhacht a thabhairt do na rialtais fho-náisiúnta an ról sin a chomhlíonadh chun Straitéis an Aontais maidir le Méadú i ndáil leis na Balcáin Thiar a chur chun feidhme ar bhealach inbhuanaithe, agus chun go n-éireoidh leis an lánpháirtíú Eorpach sa todhchaí;

35. Á chur in iúl gur mór aige gur aithin an Coimisiún Eorpach gur gá ról an rialtais áitiúil agus réigiúnaigh a chur san áireamh, agus gur gá teacht ar chothromaíocht iomchuí idir an rialtas lárnach, réigiúnach agus áitiúil a thacaíonn ar an mbealach is fearr le cur chun feidhme athchóirithe agus le soláthar seirbhísí do na saoránaigh;

36. Á mheabhrú gur oth leis an easpa tograí sonracha beartais maidir leis na rialtais áitiúla agus réigiúnacha, a cuireadh in iúl ina Thuairim maidir le Pacáiste um Méadú 2018;

37. Ag iarraidh ar an gCoimisiún Eorpach beartais, uirlisí agus ionstraimí nithiúla a mholadh chun go mbeidh na rialtais áitiúla agus réigiúnacha rannpháirteach sna Balcáin Thiar d'fhonn a ról mar an réimse rialachais is gaire do na saoránaigh a threisiú;

38. Ag iarraidh ar an gCoimisiún Eorpach uirlis phraiticiúil a fhorbairt chun tacú le fothú acmhainní éifeachtach do na rialtais áitiúla agus réigiúnacha sna Balcáin Thiar d'fhonn a mbeartais phoiblí áitiúla agus réigiúnacha a chomhchuíbhíú leis an *acquis* trí oiliúint thiomnaithe, trí fhoghlaím idir piaraí agus trí mhalartú dea-chleachtas ar fud an réigiúin, agus lena bpiaraí san Aontas, i gcomhréir leis an tSaoráid don Riarachán Áitiúil, leis an gClár Oiliúna Réigiúnach, nó leis an gclár Erasmus le haghaidh ionadaithe áitiúla agus réigiúnacha;

39. Ag tathant ar an gCoimisiún an athuair an tionscnamh maidir le Tacaíocht d'Fheabhsú sa Rialachas agus sa Bhainistíocht (SIGMA) a leathnú chuig leibhéal fho-náisiúnta riaracháin i dtíortha is iarrthóirí agus i dtíortha is iarrthóirí ionchasacha, d'fhonn samhlacha díláraithe a shainiú le haghaidh athchóirithe ar an riarachán poiblí, agus chun tacú le feabhas a chur ar an rialachas áitiúil agus ar an mbainistíocht phoiblí áitiúil, d'fhonn an *acquis* a chur i bhfeidhm;

40. Ag iarraidh arís ar an gCoimisiún Eorpach modhanna oibríochtúla *ad hoc* a chur ar bun ionas go bhféadfar sásraí TAIEX (Ionstraim um Chúnamh Teicniúil agus um Maltartú Faisnéise) agus sásraí Nasctha a úsáid chun an comhar a áirithiú idir rialtais áitiúla agus réigiúnacha na mBallstát agus rialtais na dtíortha is iarrthóirí agus na dtíortha is iarrthóirí ionchasacha;

41. Á chur in iúl go bhfuil sé ullamh oibriú i ndlúthchomhar leis an gCoimisiún Eorpach nua, agus leis an gCoimisinéir um an gComharsanacht agus um Méadú go háirithe, maidir le cur chun feidhme agus úsáid phraiticiúil na n-ionstraimí sin ar an leibhéal áitiúil agus ar an leibhéal réigiúnach;

An smacht Reachta agus Cearta Bunúsacha

42. Á athdhearbhú nach mór comhlíonadh chritéir Chóbanhávan a bheith mar phríomhfachtóir i gcónaí chun measúnú a dhéanamh ar ullmhacht na dtíortha is iarrthóirí chun bheith ina mBallstáit den Aontas, agus tacaíonn sé go hiomlán le prionsabail na coinníollachta cothroime agus doichte, agus le “bunphrionsabail i dtosach”;

43. Á thabhairt dá aire, agus é ina chúis mhór imní dó, go bhfuil feidhmiú cuí na n-institiúidí daonlathacha, chomh maith le dul chun cinn inchreidte maidir leis an smacht reachta, fós ina bpríomhdhúshlán i réimse an smachta reachta i bhformhór na dtíortha is iarrthóirí agus na dtíortha is iarrthóirí ionchasacha;

44. Á chur in iúl gur ábhar mór imní dó freisin, sa chomhthéacs sin, go bhfuil an timpeallacht don tsochaí shibhialta sna tíortha ag éirí níos naimhdí agus go bhfuil forbairtí diúltacha ag titim amach chomh maith leis sin i réimse shaoirse na meán chun tuairimí a nochtadh agus neamhspleáchas na meán;

45. Á chur i bhfios go bhfuil ról ríthábhachtach ag na rialtais áitiúla agus réigiúnacha, i ngeall ar a ngaireacht do na saoránaigh, maidir le luachanna Eorpacha a chur chun cinn agus a urramú, agus go bhfuil siad ar an líne thosaigh ó thaobh dul i ngleic leis an gciníochas agus leis an bhfuathchaint, ó thaobh grúpaí leochaileacha agus mionlaigh a chosaint, mar aon leis an gcomhtháthú sóisialta a chothú;

46. Á chur in iúl go bhfuil sé suite de gur féidir leis na rialtais áitiúla agus réigiúnacha féin ról níos láidre a imirt chun an láthair pholaitiúil áitiúil agus an spás polaitiúil poiblí a shocrú, agus gur féidir leo a gcion freagrachta a ghlacadh maidir le haghaidh a thabhairt ar chuid de na heasnamh i réimse an smachta reachta agus na gceart bunúsach, mar a chuir an Coimisiún Eorpach i bhfios go láidir;

47. Ag iarraidh ar na rialtais áitiúla agus réigiúnacha i dtíortha is iarrthóirí agus i dtíortha is iarrthóirí ionchasacha dlús a chur lena n-iarraichtaí torthaí nithiúla a bhaint amach sna réimsí seo a leanas:

47.1 timpeallacht dhearfach chumasúcháin a chruthú d'fheidhmiú na sochaí sibhialta ar an leibhéal áitiúil, agus eagraíochtaí sochaí sibhialta a chuimsiú i gceapadh beartais rannpháirtíochta áitiúla,

47.2 dul i ngleic le haon idirdhealú atá bunaithe ar aon fhoras, de mheon Chairt um Chearta Bunúsacha an Aontais Eorpaigh, go háirithe i gcoinne daoine faoi mhíchumas, grúpaí leochaileacha, agus mionlaigh eitneacha, go háirithe na Romaigh,

47.3 eisiámh, imeallú agus idirdhealú daoine lespiacha, aeracha, déghnéasacha, trasinscneacha agus idirghnéasacha a chomhrac, chomh maith le fuathchaint agus foréigean i gcoinne na ngrúpaí sin a chomhrac,

47.4 feabhas a chur ar ionadaíocht na mban i ngach réimse den rialachas poiblí áitiúil agus réigiúnach, agus an comhionannas inscne a áirithiú i gcoitinne, chomh maith le hidirdhealú agus aon chineál foréigin in aghaidh na mban a chosc agus aghaidh a thabhairt orthu;

48. Ag iarraidh ar an gCoimisiún Eorpach ról na rialtas áitiúil agus réigiúnach a aithint maidir le haghaidh a thabhairt ar shaincheisteanna bunúsacha ar an leibhéal áitiúil, fothú a n-acmhainní agus a scileanna a éascú i réimse an smachta reachta agus na gceart bunúsach, agus tacú leo trí uirlisí agus ionstraimí nithiúla a chur ar fáil chun an ról sin a chomhlíonadh;

Ról na rialtas áitiúil agus réigiúnach i gClár Oibre 2030 don Fhorbairt Inbhuanaithe

49. Ag meabhrú na Tuairime uaidh le déanaí maidir le spriocanna forbartha inbhuanaithe (SDGanna) mar bhonn do straitéis fhadtéarmach ón Aontas le haghaidh Eoraip inbhuanaithe faoi 2030, lena gcuirtear i bhfios go láidir go bhfuil gá, i gcás 65 % de na 169 gcuspóir sna 17 sprioc forbartha inbhuanaithe, le rannpháirtíocht láidir na réigiún agus na gcathracha i gcur chun feidhme na spriocanna forbartha inbhuanaithe, d'fhonn na spriocanna sin a bhaint amach;

50. Á mheabhrú go n-éilítear leis an gcuspóir “gan aon duine a fhágáil chun deiridh” go n-áiritheoidh gach leibhéal rialtais comhtháthú tras-scála, agus ceapadh beartas atá áit-bhuanaithe comhthacúil agus comhtháite;

51. Á mheabhrú chomh maith go bhfuil ról lárnach ag na rialtais áitiúla agus réigiúnacha chun na spriocanna a leagtar amach i gComhaontú Pháras na Náisiún Aontaithe maidir leis an athrú aeráide a bhaint amach, agus go bhfuil gníomhú ar son na haeráide ar an leibhéal áitiúil rithábhachtach maidir le maolú ar an athrú aeráide agus oiriúnú don athrú sin, agus maidir le deiseanna áitiúla a chruthú d'infheistíocht inbhuanaithe agus d'fhás inbhuanaithe;

52. Á chur in iúl go bhfuil sé suite de, dá bhrí sin, go bhféadfadh Cúnant na Méaraí don Aeráid agus don Fhuinneamh, mar ghluaiséacht ón mbun aníos, a bheith ina spreagadh chun cur ar chumas chathracha agus bhordais thíortha na mBalcán Thiar rannchuidiú le Comhaontú Pháras, Clár Oibre 2030 agus leis na spriocanna forbartha inbhuanaithe a bhaint amach trína logánú;

53. Ag tathant ar an gCoimisiún Eorpach tíortha na mBalcán Thiar, agus go háirithe a gcuid rialtas áitiúil agus réigiúnach, a chuimsiú ar bhealach níos fearr san fhorbairt a dhéanfar amach anseo ar Chúnant na Méaraí don Aeráid agus don Fhuinneamh, nó i dtionscnaimh choibhéiseacha náisiúnta agus réigiúnacha a mbeidh gníomhaithe áitiúla agus réigiúnacha páirteach iontu, agus leas a bhaint as acmhainneacht na gcomhlachas náisiúnta de rialtais áitiúla agus réigiúnacha agus as NALAS maidir le sainiú agus cur chun feidhme pleananna áitiúla maidir le gníomhaíocht ar son na haeráide agus le héifeachtúlacht fuinnimh, pleananna i ndáil le soghluaisteacht uirbeach inbhuanaithe agus ionstraimí beartais eile ar an leibhéal áitiúil agus réigiúnach chun Clár Oibre 2030 a bhaint amach.

An Bhruiséil, an 12 Feabhra 2020

Uachtarán
Choiste Eorpach na Réigiún
Apostolos TZITZIKOSTAS